

Blanka Zajdler

Rozpoznanie potrzeb rady pedagogicznej

Tekst: **Blanka Zajdler**

Absolwentka Uniwersytetu Łódzkiego na kierunku geografia. Pracowała w szkole na wszystkich etapach edukacji. Prowadziła zajęcia dydaktyczne na UŁ z przyrody i geografii. Była doradcą metodycznym. Obecnie jest trenerem w Ośrodku Rozwoju Kompetencji Edukacyjnych. Autorka wielu publikacji, podręczników do szkoły podstawowej i liceum, poradników metodycznych do wszystkich etapów edukacyjnych, a także programów nauczania.

Konsultacja merytoryczna:

Anna Płusa

Redakcja i korekta:

Małgorzata Skibińska

Projekt okładki:

Barbara Jechalska

Redakcja techniczna i skład:

Małgorzata Skibińska

Warszawa 2018

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji

Creative Commons – Uznanie Autorstwa – Użycie Niekommercyjne (CC-BY-NC)

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

tel. 22 345 37 00

www.ore.edu.pl

Spis treści

Wstęp	4
Scenariusz.....	4
Rekomendacje dotyczące wykorzystania scenariusza	7
Załącznik 1	8
Załącznik 2	9
Załącznik 3	10

Wstęp

Scenariusz ten był realizowany podczas warsztatów w szkole podstawowej w Łodzi w styczniu 2018 roku. Rada pedagogiczna tej szkoły liczy 25 osób. Warsztaty przeprowadzono z nauczycielami po rozmowie z dyrektorem szkoły w ramach projektu „Wspomaganie pracy szkoły”. Celem warsztatów było rozpoznanie potrzeb edukacyjnych rady pedagogicznej i określenie planu wspomagania szkoły (wnioski – zob. załącznik 3). Podobne warsztaty przeprowadzono w kwietniu w innej małej szkole (17 nauczycieli) w województwie łódzkim (wnioski – zob. załącznik 3).

Scenariusz

Temat warsztatów: Ustalenie obszaru/obszarów wsparcia rady pedagogicznej

Cele:

- rozpoznanie potrzeb edukacyjnych/wychowawczych rady pedagogicznej;
- określenie obszarów wsparcia dla rady pedagogicznej.

Cele szczegółowe:

- wyłonienie obszarów wymagających wsparcia;
- zaplanowanie działań.

Metody pracy: aktywizujące, dyskusja.

Formy pracy: praca indywidualna, praca w grupie (grupy nauczycieli przedmiotów pokrewnych, np. humaniści, przyrodnicy).

Techniki pracy: mapowanie pojęć, ranking trójkątny.

Materiały:

- podstawy programowe adekwatne do przedmiotu nauczania;
- dwie puste kartki A4 dla każdego uczestnika;
- trzy kartki samoprzylepne dla każdego uczestnika;
- koperty z materiałami – paski do rankingu trójkątnego dla każdej grupy nauczycieli (zob. załącznik 1 – dla przedmiotowców i załącznik 2 – dla pedagoga i edukacji wczesnoszkolnej);
- podział na grupy w zależności od liczebności rady pedagogicznej;
- papier flipchartowy;
- mazaki.

Przebieg spotkania

Ważne! Na pustych kartkach A4 warto zapisać problemy, które określił dyrektor szkoły, i sprawdzić, czy rada pedagogiczna też je dostrzega.

1. Zapisujemy na tablicy problem/pytanie: „Z którymi działaniami w naszym zespole nauczycieli mamy problem?”.

Informujemy nauczycieli o technice pracy – mapowaniu pojęć, dzięki której wspólnie określimy obszary wsparcia.

Uczestnicy rady pedagogicznej pracują indywidualnie, zapisując na kartkach trzy problemy (3 min.).

Następnie nauczyciele przypinają na tablicy kartki z swoimi pomysłami, równocześnie przyporządkowując je do wcześniej zamieszczonych, jeśli pojawiły się podobne (ok. 5 min.).

Zaznaczamy najdłuższe „promienie” i nadajemy nazwy obszarom wsparcia, którymi się zajmiemy podczas tego spotkania.

Zapisujemy na flipcharcie **dużymi literami** wspólne dla rady pedagogicznej problemy/obszary wymagające wsparcia.

Przykład

Nauczyciele wskazali:

- „Jak pracować metodami aktywnymi/jakie są nowe metody aktywne?”;
 - „Wykorzystanie programów multimedialnych TIK”;
 - „Praca z uczniem trudnym (sprawiającym problemy wychowawcze i niezbyt chętnym do nauki)” – z tym problemem wiązała się kwestia sposobu pracy w klasie, w której są uczniowie o zróżnicowanym poziomie edukacyjnym.
2. Krótko przedstawiamy zasady pracy i prosimy każdego nauczyciela o wybranie z tablicy jednego obszaru wymagającego wsparcia, który według niej/niego wymaga szczególnej uwagi. Powstanie tyle grup, ile zostało wybranych obszarów.

Nauczyciele najczęściej wybierali obszar dotyczący tego, jak pracować z uczniem sprawiającym problemy. Obszary nie zawsze były określone, lub pojawiały się teksty typu: „Uczeń nie wykonuje poleceń, nie nadąża z wykonaniem zadania, rozmawia, przeszkadza”..

Rozdajemy duże arkusze papieru, na których zapisujemy przykładowe pytania. Dobrze by było, gdyby uczestnicy w grupie odpowiedzieli na nie i zapisali swoje propozycje/wnioski.

Przykładowe pytanie do pracy w grupach: „Jak jest w mojej klasie? Jak powinno być? Proszę zaproponować konkretne działania na przyszłość i konkretne rozwiązanie problemu”.

Prezentacja.

Sugestie rady pedagogicznej.

Przykładowa sugestia

- Nauczyciele zwrócili uwagę na konieczność indywidualizacji nauczania umożliwiającej dostosowanie tempa pracy do wszystkich uczniów w danej klasie.
3. Informujemy, że w tej części warsztatów pracujemy z tekstem podstawy programowej.

Prosimy nauczycieli, aby z podstawy programowej swojego przedmiotu i preambuły wybrali zapisy dotyczące kompetencji, które rozwijają uczniowie podczas lekcji.

Nauczyciele wypisują na kartkach kompetencje (głównie z preambuły), a następnie przypinają kartki na przygotowanym wcześniej arkuszu z tabelą.

Ważne

Tabele można zamieścić na tablicy lub na flipcharcie do pracy w grupach.

Tab. 1.

Edukacja wczesnoszkolna	Humanieści	Przyrodnicy	Matematyka	Inne (muzyka, WF, religia)

Przykładowe wnioski

Wnioski po prezentacji plakatów:

- We wszystkich grupach przedmiotowych kształtuje się podobne kompetencje.
- Dla poszczególnych przedmiotów znaczenie kompetencji może być inne.

4. Informujemy nauczycieli, że w tej części warsztatów pracujemy techniką rankingu trójkątnego (30 min.).

Krótko przedstawiamy zasady pracy i omawiamy technikę rankingu trójkątnego.

Tab. 2.

najważniejszy problem		
ważny problem		ważny problem
ważne do rozwiązania później	ważne do rozwiązania później	ważne do rozwiązania później

Powstanie tyle grup warsztatowych, ile jest grup przedmiotowych. W tym wypadku były to cztery grupy: edukacja wczesnoszkolna, humaniści, przyrodnicy i grupa złożona z nauczycieli WF, religii i muzyki (przykład rankingu trójkątnego po spotkaniu z radą pedagogiczną – zob. załącznik 3).

Pytanie do zapisania na tablicy: „Które kompetencje kluczowe należy szczególnie rozwijać u uczniów w waszej szkole?”.

Rozdajemy każdej grupie nauczycieli paski z opisami kompetencji; prosimy o zapoznanie się z nimi i wybranie tylko sześciu z całej listy.

Po dyskusji w grupie nauczyciele ustalają ranking kompetencji i wpisują numery poszczególnych z nich w odpowiednie miejsca rankingu trójkątnego (według wzoru: najważniejszy problem, ważny problem i ważne do rozwiązania później).

Rekomendacje dotyczące wykorzystania scenariusza

Scenariusz ten pozwala określić potrzeby nauczycieli w zakresie szkoleń. Wskazuje, jakie jest spojrzenie dyrektora na szkołę i nauczycieli, a jakie nauczycieli na szkolne potrzeby.

Ważne! Spojrzenie dyrektora i nauczycieli nie zawsze jest takie samo, ale można wypracować kompromis przez szukanie podobnych potrzeb lub problemów.

Wnioski po warsztatach umożliwiają określenie zapotrzebowania na szkolenia, niekoniecznie kosztowne. W szkole nr 2, w której została zasugerowana potrzeba zorganizowania form samokształcenia, pojawiła się konieczność kolejnego spotkania i określenia tematów wsparcia dla poszczególnych członków rady pedagogicznej, np. stworzenie zespołów zadaniowych. W czasie przerwy nauczyciele i dyrektor wskazali, że chcą stosować TIK, ale brak stałego połączenia z internetem uniemożliwia korzystanie m.in. z tablicy multimedialnej.

W szkole nr 1 potrzeby dyrektora i nauczycieli były zbieżne – wskazano na konieczność stosowania nowych metod kształcenia i TIK.

Wnioski opisano w załączniku 3.

Załącznik 1

Tab. 3. Paski do rankingu trójkątnego dla przedmiotowców

1. Lepsza efektywność pracy na lekcji.	2. Większa liczba kreatywnych rozwiązań.
3. Kształtowanie motywacji i wiary we własne możliwości w osiągnięciu sukcesu.	4. Wzmacnianie więzi wewnątrzszkolnych.
5. Organizowanie pracy w zespole.	6. Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji.
7. Unikanie błędów dzięki dzieleniu się doświadczeniami w zespole przedmiotowym.	8. Pomaganie tym, którzy mają trudności w wykonywaniu zadania.
9. Uczestniczenie w zespołowym podejmowaniu decyzji.	10. Umiejętność prowadzenia dyskusji.
11. Rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych.	12. Stworzenie wspólnego frontu w wychowaniu i nauczaniu w klasach z uczniami z obniżonymi wymaganiami edukacyjnymi.
13. Nabycie umiejętności porozumiewania się w różnych sytuacjach, a także formułowania i wyrażania własnych argumentów.	14. Umiejętne i krytyczne wykorzystanie TIK.
15. Świadome samokształcenie wynikające z umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy.	16. Umiejętności porozumiewania się w różnych sytuacjach, a także formułowania i wyrażania własnych argumentów.
17. Odkrywanie indywidualnych możliwości przez uczestniczenie w zbiorowych przedsięwzięciach.	18. Wzbogacanie własnych doświadczeń na podstawie obserwacji innych i współdziałania z nimi.
19. Poszerzenie i pogłębienie wiedzy dzięki poznaniu odmiennych punktów widzenia, opinii i poglądów.	20. Rozwijanie kompetencji takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość; rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.
21. Umiejętności porozumiewania się w różnych sytuacjach, a także formułowania i wyrażania własnych argumentów.	22. Wykorzystanie sposobów matematycznego myślenia, stosowanie głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach i sposoby ich prezentacji.
23. Zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia wynikającego z umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy.	24. Kreatywne i innowacyjne podejmowanie ryzyka, a także planowanie przedsięwzięć i prowadzenie ich do osiągnięcia celów.

Załącznik 2

Tab. 4. Paski do rankingu trójkątnego dla pedagoga i edukacji wczesnoszkolnej

1.	Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.
2.	Wykazywanie, że wiedza może być podstawą do rozwoju umiejętności.
3.	Kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za relacje w klasie wychowawczej.
4.	Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji.
5.	Zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia wynikającego z umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy.
6.	Sprawne komunikowanie się w języku polskim.
7.	Kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi pracy.
8.	Organizowanie pracy w zespole.
9.	Planowanie społecznej aktywności.
10.	Poznanie swoich mocnych i słabych stron.
11.	Utożsamianie swoich celów z zamierzeniami grupy nauczycieli.
12.	Niezrażanie się przeciwnościami, wiara w sens swoich działań.
13.	Określenie własnej godności i wartości – przy realnej ocenie swoich zdolności i umiejętności.
14.	Rozpoznanie i wykorzystanie zaistniałych szans i swoich atutów.
15.	Umiejętność stosowania metod skutecznego przekonywania.
16.	Umiejętność porozumienia się, czyli słuchanie innych bez uprzedzeń, wysyłanie przekonujących komunikatów, rozumienie odmiennego punktu widzenia.
17.	Umiejętność łagodzenia konfliktów, obejmująca pośredniczenie w sporach i ich wyciszenie.
18.	Umiejętności zespołowe, przejawiające się w organizowaniu działań wszystkich członków rady pedagogicznej dla osiągnięcia wyznaczonego celu.
19.	Umiejętność określania cech osobowości i zachowania.
20.	Znajomość rozporządzeń dotyczących funkcjonowania szkoły i ich interpretacja.
21.	Opisywanie mocnych stron swojej osobowości.
22.	Znajomość prawa oraz obowiązki pracownika i pracodawcy.
23.	Rozumienie zasad zarządzania, roli marketingu oraz społecznej odpowiedzialności w funkcjonowaniu szkoły.
24.	Podnoszenie kompetencji osobistych i społecznych niezbędnych na rynku pracy oraz wzmacnianie motywacji do pracy.
25.	Dokonywanie autoprezentacji oraz korzystne prezentowanie się podczas rozmowy, np. kwalifikacyjnej.
26.	Rozróżnianie skutków wynikających z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy oraz wykonywania czynności na podstawie umów cywilnoprawnych, analizowanie przepisów Kodeksu pracy i kosztów pracy.
27.	Efektywne uczestniczenie w pracy zespołowej z wykorzystaniem umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej oraz wdrażanie zasad skutecznego przywództwa w organizacji.

Załącznik 3

Metody i formy pracy: ranking trójkątny, praca w grupach.

Wnioski z analizy problemów (szkoła w Łodzi)

Nauczyciele zwrócili uwagę na konieczność:

- rozwijania umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania przez stosowanie nowych metod kształcenia podnoszących efektywność pracy uczniów na lekcji;
- stosowania na lekcjach TIK;
- kształtowania kompetencji kluczowych.

Szkolenia/warsztaty

- Zaplanowano w pierwszej kolejności warsztaty dla nauczycieli z zakresu TIK, na których nauczyciele zapoznają się z metodami pracy, wykorzystując tablice multimedialne na lekcji.
- Zaplanowano szkolenia z zakresu metod kształcenia – takich, które inspirują ucznia do pracy, rozwijają umiejętności logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.

Wnioski uczestników warsztatów

Tab. 5. Edukacja wczesnoszkolna

Najważniejszy problem	Ważne problemy	Ważne do rozwiązania później
Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.	Wskazywanie, że wiedza może być podstawą do rozwoju umiejętności. Kształtowane postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za relacje w klasie wychowawczej.	Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji. Umiejętność porozumienia się, czyli słuchanie innych bez uprzedzeń, wysyłanie przekonujących komunikatów, rozumienie odmiennego punktu widzenia. Opisywanie mocnych stron swojej osobowości.

Tab. 6. Humaności.

Najważniejszy problem	Ważne problemy	Ważne, ale nie pierwszej potrzeby
Lepsza efektywność pracy na lekcji.	Rozwijanie kompetencji takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość; rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania. Zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia wynikającego z umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy.	Rozwiązywanie problemów, również z wykorzystaniem technik mediacyjnych. Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji; Kształtowanie motywacji i wiary we własne możliwości w osiągnięciu sukcesu.

Tab. 7. Religia, WF, muzyka, plastyka.

Najważniejszy problem	Ważne problemy	Ważne do rozwiązania później
Świadome samokształcenie wynikające z umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy.	Większa liczba kreatywnych rozwiązań. Lepsza efektywność pracy na lekcji.	Unikanie błędów dzięki dzieleniu się doświadczeniami w zespole przedmiotowym. Umiejętność porozumiewania się w różnych sytuacjach, a także formułowania i wyrażania własnych argumentów. Kreatywne i innowacyjne podejmowanie ryzyka, a także planowanie przedsięwzięć i prowadzenie ich do osiągnięcia celów.

Tab. 8. Przedmioty przyrodnicze.

Najważniejszy problem	Ważne problemy	Ważne do rozwiązania później
Nabycie umiejętności porozumiewania się w różnych sytuacjach, a także formułowania i wyrażania własnych argumentów.	Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji. Rozwijanie kompetencji takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość; rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.	Poszerzenie i pogłębienie wiedzy dzięki poznaniu odmiennych punktów widzenia, opinii i poglądów. Kształtowanie motywacji i wiary we własne możliwości w osiągnięciu sukcesu. Umiejętne i krytyczne wykorzystanie TIK.

Wnioski z innej szkoły (w której realizowany był wcześniej opisany scenariusz) w województwie łódzkim

Dwie grupy otrzymały załącznik nr 2.

Podczas rozmowy nauczyciele zwrócili uwagę na:

- zwiększenie czasu na powtórzenia,
- konieczność zawężenia treści podstawy programowej,
- doposażenie pracowni (baza dydaktyczna).

Wnioski z analizy rankingu trójkątnego

Nauczyciele zwrócili uwagę na konieczność:

- kształtowania kompetencji kluczowych, w szczególności rozwijania umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania przez stosowanie nowych metod kształcenia podnoszących efektywność pracy na lekcji (każda grupa);
- kształtowanie motywacji i wiary we własne możliwości w osiąganiu sukcesu (każda grupa).

Sugerowane szkolenia

- Szkolenia z zakresu metod kształcenia – takich, które inspirują ucznia do pracy, rozwijają umiejętności logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.
- Samokształcenie – wyraźnie daje się dostrzec indywidualne podejście do przedmiotów; nauczyciele chcą się kształcić, ale szukają wsparcia wśród kolegów z pracy. Warto pomyśleć o takiej wewnętrznej formie doskonalenia. Zaplanowałabym w pierwszej kolejności warsztaty: „Jak pracować w grupie przedmiotowej – samokształcenie”.

Tab. 9. Edukacja wczesnoszkolna

Najważniejsze	Ważne	Ważne, ale nie pierwszej potrzeby
Rozwijanie kompetencji takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość; rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.	Kształtowanie motywacji i wiary we własne możliwości w osiąganiu sukcesu. Umiejętność porozumiewania się w różnych sytuacjach, a także formułowania i wyrażania własnych argumentów.	Lepsza efektywność pracy na lekcji. Unikanie błędów dzięki dzieleniu się doświadczeniami w zespole przedmiotowym. Świadome samokształcenie wynikające z umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy.

Tab. 10. Humaności

Najważniejsze	Ważne	Ważne, ale nie pierwszej potrzeby
Rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.	Kreatywne rozwiązywanie problemów z różnych dziedzin ze świadomym wykorzystaniem metod i narzędzi pracy. Sprawne komunikowanie się w języku polskim i języku obcym.	Rozpoznanie i wykorzystanie zaistniałych szans i swoich atutów. Zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia wynikającego z umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy. Kształtowane postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za relacje w klasie wychowawczej.

Tab. 11. WF, muzyka

Najważniejsze	Ważne	Ważne, ale nie pierwszej potrzeby
Kształtowanie motywacji i wiary we własne możliwości w osiąganiu sukcesu.	Odkrywanie indywidualnych możliwości przez uczestniczenie w zbiorowych przedsięwzięciach. Wzbogacanie własnych doświadczeń na podstawie obserwacji innych i współdziałania z nimi.	Organizowanie pracy w zespole. Świadome samokształcenie wynikające z umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy. Umiejętność porozumiewania się w różnych sytuacjach, a także formułowania i wyrażania własnych argumentów.

Tab. 12. Przyroda, matematyka

Najważniejsze	Ważne	Ważne, ale nie pierwszej potrzeby
Kształtowanie motywacji i wiary we własne możliwości w osiąganiu sukcesu.	Wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji. Rozwijanie kompetencji takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość; rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania.	Umiejętność porozumiewania się w różnych sytuacjach, a także formułowania i wyrażania własnych argumentów. Wykorzystanie sposobów matematycznego myślenia, stosowanie głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach i sposoby ich prezentacji. Zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia wynikającego z umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy.

Pedagog

Uważam, że w tym wypadku warto wysłać pedagoga na szkolenie z coachingu – umożliwiające późniejsze wspomaganie współpracowników.

Tab. 13.

Najważniejsze	Ważne	Ważne, ale nie pierwszej potrzeby
Umiejętność łagodzenia konfliktów.	Umiejętność porozumiewania się w różnych sytuacjach, a także formułowania i wyrażania własnych argumentów. Rozumienie odmiennego punktu widzenia. Efektywne uczestnictwo w pracy zespołowej.	Umiejętność stosowania metod skutecznego przekonywania. Umiejętność określania cech osobowości. Opisywanie mocnych stron swojej osobowości.